

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 80:

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af tiltag til forebyggelse af vold og voldtægt.

Af Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) m.fl.
(Fremsat 2/12 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det fremgår af forslaget, at forslagsstillerne fra Enhedslisten ønsker, at regeringen skal gennemføre en række nye tiltag i uddannelsessystemet primært i folkeskolen for at forebygge vold og voldtægt.

Der skal ikke være tvivl om, at regeringen også gerne ser antallet af voldelige overfald og voldtægter minimeret, men vi kan ikke støtte det forslag, Enhedslisten har fremsat. Forebyggelse af voldelige overfald og voldtægt skal ikke ske gennem undervisning i fysisk selvforsvar fra folkeskolens 4. klassetrin, sådan som det foreslås af Enhedslisten. Tankegangen om at oplære børn i fysisk selvforsvar for at dæmpe op for vold må regeringen tage kraftigt afstand fra, og det er absolut ikke en folkeskoleopgave.

Derimod er det en af folkeskolens centrale opgaver i samarbejde med forældrene at lære eleverne hensigtsmæssige adfærdsmønstre og at blive sociale og ansvarlige samfundsborgere med respekt for den enkelte og andre. Når vi specifikt taler om at undgå situationer, der kan føre til vold og voldtægt, er det noget, der kan indgå i undervisningen i det obligatoriske emne sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Undervisningen i dette emne følger eleverne i hele deres 9-årige obligatoriske skoleforløb. Det indebærer undervisning i bl.a. selvtillid, selvverd, ligeværd, seksualitet samt seksuelle overgreb. Her kan eleverne i trygge rammer i kammeraternes fællesskab og i samarbejde med kompetente lærere få en forståelse for og afklaring af, hvorledes negative konsekvenser af seksuallivet kan undgås.

For at hjælpe lærere, elever og forældre med at tale om og forholde sig til dette emne, har Undervisningsministeriet medvirket til at udvikle et undervisningsmateriale med titlen »Sikker

flirt«. Materialet er til brug for undervisningen, til forældrene og til forældremøder. Fra skolens side gøres der således et stort og forebyggende stykke arbejde ofte i samarbejde med eksterne fagligt kompetente personer, og indsatserne er koncentreret om troværdige og hensigtsmæssige handlekompetencer.

Men vi må i denne sag ikke glemme forældrenes ansvar i spørgsmålet om adfærd og opdragelse. Forældrene skal have kendskab til deres børns færden og adfærd, ligesom de skal have aftaler med deres børn også i dette spørgsmål.

At indføre fysisk selvforsvar mener vi derimod ikke vil have den ønskede effekt, tværtimod. Det vil give eleverne en urealistisk tro på egne handlemuligheder i situationer, som kan udvikle sig voldeligt og måske med et ulykkeligt resultat til følge. En øget indsats for at forebygge vold og voldtægt skal derfor ikke ske gennem nye mål for undervisningen i folkeskolen eller i ungdomsskolen, og det er regeringens opfattelse, at lærerne er tilstrækkelig uddannede til at varetage undervisningen på dette felt.

Men regeringen har bekæmpelse af kriminalitet højt på dagsordenen, og vi har taget en lang række initiativer, herunder ikke mindst i forhold til bekæmpelse og forebyggelse af vold, voldtægt og anden personfarlig kriminalitet.

I forbindelse med regeringens handlingsplan mod volds- og ungdomskriminaliteten, »Stop volden«, blev der gennemført markante skærper af straffen for bl.a. vold og voldtægt. Samtidig blev der igangsat en række forebyggende og holdningspåvirkende initiativer netop på disse områder.

Som et af elementerne i handlingsplanen bad regeringen Det Kriminalpræventive Råd om at sætte markant ind over for bl.a. vold begået mod og af unge samt over for voldtægt og andre seksuelle overgreb. Det Kriminalpræventive Råd har derfor som et af sine arbejdstemaer at videreudvikle metoder til at forebygge vold i samfundet, herunder at søge at give børn og unge færdigheder, der sætter dem i stand til at undgå at blive ofre og til at fravælge voldelig adfærd.

KI. 15.20

Den tidligere nævnte kampagne, »Sikker flirt«, er et af resultaterne af rådets arbejde. Kampagnen tilsigter netop at give de unge nogle af de redskaber, som forslagsstillerne efterlyser.

Inden for rammerne af SSP-samarbejdet tilrettelægges endvidere lokalt og bl.a. i samarbejde med skolerne en lang række kriminalpræ-

ventive indsatser, både af betydning for det generelle forebyggende arbejde og i forhold til indsatsen over for den enkelte.

Regeringen kan på den baggrund ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg ved godt, at det nogle gange er blevet misforstået, hvad det her med fysisk selvforsvar går ud på, og det er måske lidt min opfattelse, at ministeren har selv samme misforståelse. Selv om jeg synes, at jeg gentagne gange har forsøgt offentligt at rette den misforståelse, kan det selvfølgelig godt være, at det ikke er kommet til ministerens kendskab.

Når Enhedslisten taler om fysisk selvforsvar, er der tale om fysisk selvforsvar forstået på den måde, at vi fra de tal fra de undersøgelser, der er lavet om voldtægt, ved, at hvis en kvinde formår at virke afvisende, at råbe op og kender sine egne grænser i forhold til, hvad hun vil være med til af fysisk eller seksuel kontakt, så er risikoen for, at voldtægten faktisk bliver gennemført, væsentlig lavere. Det er den type af fysisk selvforsvar, Enhedslisten gerne så gennemført sammen med den psykiske del af selvforsvaret.

Så jeg vil gerne spørge ministeren, om det er på baggrund af denne misforståelse, altså at fysisk selvforsvar nærmest skulle være, at vi skulle uddanne alle skoleeleverne til Ninjajer, at ministeren afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil fortsat holde mig til min besvarelse her, og hvis man nu læser forslaget fra Enhedslisten, så står der rent faktisk – bommelom, bommelom: »der kan undervise eleverne i psykisk og fysisk selvforsvar«. Det er muligt, at det ikke er forstået helt i overensstemmelse med, hvad Enhedslisten lægger i fortolkningen af, hvad der egentlig menes i beslutningsforslaget her, men jeg har altså valgt at henholde mig til ordlyden af det.

Men selv den fortolkning, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil lægger for dagen her under behandlingen, ændrer ikke min opfattelse af forslaget. Derimod mener vi, at de ting, som jeg netop var inde på i besvarelsen, er svaret på det, som Enhedslisten efterlyser.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er selvfølgelig kedeligt, eftersom de undersøgelser, der er lavet på området, viser, at lige præcis det, at kompetente undervisere går ind og lærer eleverne, hvordan de skal forholde sig til seksuelt misbrug, seksualiseret vold, seksuelle overgreb, er det, der kan være med til at afværge flest voldtægtsforsøg.

Men jeg skal så spørge ministeren, om ministeren finder det tilfredsstillende, at langt de fleste af landets folkeskolelærere aldrig har modtaget undervisning i, hvordan de skal viderefremidle seksualvejledning, af folk, som er uddannet til at undervise dem. Mener ministeren, at det er tilfredsstillende?

Vi kan jo se, at Red Barnet har lavet en forpædagoguddannelserne – det er så ikke dem, vi behandler her i dag – hvor de skriver:

»Hvert tiende barn bliver udsat for lettere eller mere alvorlige seksuelle overgreb i sin barndom. Alligevel underviser kun hvert ottende pædagogseminarium i, hvordan de studerende skal reagere over for et seksuelt misbrugt barn.«

Nu gælder det for læreruddannelsen, at der faktisk bliver undervist i det, men i stort set ingen tilfælde er underviserne på seminarerne selv uddannet i at undervise i det.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det er bestemt en problemstilling, som jeg er opmærksom på. Som fru Pernille Rosenkrantz-Theil er bekendt med, forholder det sig sådan, at jeg vil aflevere en redegørelse til Folketinget om en reform af læreruddannelsen, og i forbindelse med en kommende reform af læreruddannelsen finder jeg det særdeles relevant, at vi netop ser på dette relativt lille, men betydningsfulde element i læreruddannelsen. Altså: Hvordan sikrer vi, at lærerne er klædt på til at varetage seksualundervisningen i folkeskolen?

Det kunne oven i købet være, at det ikke er lærerne alene, der skal varetage undervisningen. Det kan være, at man skal inddrage sundhedsfagligt personale, sundhedsplejersker eller sygeplejersker eller andre, som måske har en anden forudsætning for at formidle den undervisning, som selvfølgelig skal varetages i henhold til folkeskoleloven.

Birgitte Josefsen (V):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Venstre tager stærk afstand fra vold og voldtægts-hand-

linger, uanset om det er mod børn, unge eller dem, der er blevet ældre.

Kl. 15.25

Der er ingen tvivl om, at de, der har indstuderet selvforsvarsmetoderne, føler, at deres selv-værd hæves. Fysisk overlegenhed styrker helt klart den enkeltes selv-værd og kan, såfremt man udøver den fysiske overlegenhed, bruges konstruktivt og være af en positiv karakter.

Jeg ser det imidlertid som en falliterklæring, at vi indfører et emne i skolen med overskriften »Fysisk og psykisk selvforsvar«.

Det centrale i folkeskoleundervisningen og for den sags skyld i de tusindvis af hjem må være at fylde elevernes værktøjskasse med nogle normbegreber. Børn bør og skal undervises og instrueres i, at det er dialog, tolerance og respekten for andre, der er det værktøj, der bruges i et moderne samfund ved både gode og mindre gode konfrontationer med andre mennesker.

I den danske folkeskole er det centrale kort og godt at lære eleverne et hensigtsmæssigt adfærdsmønster og derigennem at modgå vold og voldtægt.

I undervisningsplanerne er der allerede, som ministeren har været inde på, indlagt et tema, der hedder sundheds-, seksualundervisning samt familieundskab, og dér hører den her lærdom ind under.

Jeg tager det derfor som givet, at de dygtige lærere, vi har i det her land, som led i den undervisning vejleder børn og unge i, hvad der henhører under en normal adfærd i forhold til menneskets seksualitet, ligesom det er en selvfølge, at der i samme undervisningsforløb sættes fokus på, at det, der vises i eksempelvis pornofilm og andre visuelle billeder, som børn og unge bliver udsat for, ikke er det, de behøver at leve op til.

Over den forgangne weekend har vi via pressen kunnet konstatere, at der spredt sig en trend blandt børn og unge, der går ud på at sende sms-besked til kammerater og true med både død og lemlestelse. Og så må jeg jo spørge: Hvad hjælper så et fysisk selvforsvar her?

Jeg sætter min lid til, at timerne landet over bruges i en dialog mellem lærere og elever, og at man taler om, hvad der er god og dårlig adfærd, og hvad det eksempelvis kan gøre ved den enkelte at modtage en sms-besked af den her omtalte karakter eller at antyde et fysisk overgreb.

Venstre vil gerne opfordre forældre og skolen til via et konstruktivt skole-hjem-samarbejde at have fokus på børnenes adfærd, og i forslaget, vi

behandler i dag, lægges der jo op til at styrke den fysiske udfoldelse, og fysisk udfoldelse kan vi jo aldrig være imod, men sådan er det ikke i den her sammenhæng.

Derfor ser jeg det som naturligt, at vi bruger de muligheder, der er i den danske folkeskole, til at rette fokus på og styrke barnets fysik og psykik og så via psyken modgå de konfrontationer, man bliver udsat for.

Jeg tror, at det er gennem vidén, at vi lærer at forstå os selv, men også forstå andre, og at vi ad den vej forebygger og modgår overgreb af enhver art. Det må være via dialogen, at vi sætter fokus på det her emne.

Ministeren har været inde på de tiltag, der er foretaget via f.eks. »Stop volden«-kampagnen. Jeg er også helt enig med ministeren i, at når vi går i gang med at revidere en folkeskole- eller lærerundervisning, må vi selvfølgelig sikre os, at der i det uddannelsesforløb, der foregår på lærerseminarerne, også gives lærerne et redskab til at undervise korrekt og ordentligt i, hvordan vi håndterer vores følelsesliv hele livet igennem.

Så med de ord kan vi ikke gå ind for det fremsatte forslag.

Thomas Adelskov (S):

Socialdemokratiet har stor sympati for intentionerne i det her beslutningsforslag: at forebygge vold og voldtægt.

Kl. 15.30

Vold og voldtægt er nogle af de værste overgreb, man kan udsætte et andet menneske for, og ofte er det jo sådan, at ofrene efter sådan nogle hændelser har langvarige psykiske men. Der er derfor al mulig grund til at bruge alle til rådighed stående midler til at forebygge og undgå psykisk og fysisk vold og voldtægt.

Jeg vil imidlertid godt gøre det klart fra starten, at vi ikke deler forslagsstillernes opfattelse af, hvilke midler der skal anvendes. Nu kunne jeg forstå på de spørgsmål, der blev stillet tidligere, at vi sådan set nok også har læst beslutningsforslaget meget mere ordret. Det forandrer sådan set ikke ved, at vi jo ad flere omgange har været med til at skærpe straffen for både vold og for voldtægt, men vi har i de forbindelser også gentagne gange understreget, at straf ikke kan stå alene; det at forebygge, at undgå overgreb, er naturligvis langt vigtigere. Derfor må den indsats, vi laver imod kriminalitet, uanset i hvilken form den optræder, altid gå på flere ben, nemlig forebyggelse, straf for overtrædelser og hjælp til ofrene.

Socialdemokratiet tror ikke på, at vi forebygger vold og voldtægt ved at lære vores børn psykisk og fysisk selvforsvar. En forebyggende indsats er efter vores opfattelse langt mere kompliceret. Vold og voldtægt optræder oftest, når der hos voldsmanden eller voldskvinden optræder angst, depressioner eller voldsom aggression, og ikke mindst er det jo et symptom på stor mangel på respekt for andre mennesker.

Det handler derfor i højere grad om at lære vores børn konflikthåndtering og respekt for hinanden. Det handler om at sikre trygge rammer omkring vores børn, og at samfundet har ordentlige og tilstrækkelige ressourcer til at gribe ind, hvis børn lider overlast.

En del af denne indsats foregår i daginstitutionerne, i skolerne, i SFO'erne, i ungdomsskolerne, i klubberne og ikke mindst via SSP-samarbejdet. Konfliktløsning, respekt for andre mennesker og omsorg kan ikke være et fag i skolen, men det skal gennemsyre både skolen og institutionerne.

Vi mener faktisk, at både skoler og institutioner langt hen ad vejen er bevidst om deres opgave. Desværre må vi også konstatere, at der stadig er skoler, der mangler f.eks. at udarbejde handlingsplaner for et godt undervisningsmiljø, herunder forebyggelse af mobning, og det presser vi selvfølgelig på for at få gjort noget ved.

Når det drejer sig om selve undervisningen i folkeskolen, kan vi måske til dels være enige med forslagsstillerne i, at vi kunne gøre mere på seksualundervisningsområdet, men vi er ikke enige med forslagsstillerne i, at der skal være en særligt uddannet lærer, som skal undervise klassen. Derimod mener vi, at det er vigtigt, at de, som underviser eleverne i klassen i seksualundervisning, er de lærere, der har kendskab til eleverne, så det kan foregå under trygge rammer, hvor man ikke overskrider børnenes grænser.

Vi kan til gengæld godt være enige i, at der måske er behov for en styrkelse af netop seksualundervisningen i folkeskolen. Noget tyder på, at flere og flere unge har et forkvaklet syn på seksualiteten. Det bør vi gøre noget ved, og vi vil meget gerne være med til at følge op på det i udvalget.

Forældre og de voksne, der omgiver børnene, er jo et eller andet sted også i øvrigt de bedste rollemodeller. Derfor er det også vigtigt, at de signaler, der omgiver børn, underbygger de

værdier, som vi ønsker at vores børn og unge skal være bærere af.

Derfor har Socialdemokratiet foreslået en indsats imod pornificeringen af det offentlige rum, at reklamebranchen skal arbejde med etiske regler, og at hjem og skoler og institutioner skal arbejde og have dialog med de unge om regler for bl.a. brug af internet.

Der er altså efter vores opfattelse mange andre instrumenter, vi mener har større effekt og gavner og virker meget mere positivt mod vold og voldtægt frem for decideret undervisning i fysisk selvforsvar.

Louise Frevert (DF):

Dette beslutningsforslag fra Enhedslisten er jo næsten helt i tråd med mange af de synspunkter, som Dansk Folkeparti har, og derfor har vi også henstillet til ministeren, som Enhedslisten måske har bemærket, at der skal udarbejdes et såkaldt code of conduct, et kodeks for adfærd og opførsel på folkeskoleområdet, som man har mange gode erfaringer med i udlandet.

Selve indholdet af beslutningsforslaget er jo ganske spændende og berører nogle punkter, som der alt for længe ikke er blevet taget hånd om. Den forråelse, der er sket i de senere år i folkeskolen, har været et tabu, men gudskelov er vi nu mange, der er parate til at tage en diskussion om emnet og gøre noget ved sagen. Lærerne har følt sig og føler sig magtesløse, fordi de ikke har nogen sanktionsmuligheder, og derfor mener vi, at et regelsæt som code of conduct vil være det helt rigtige at have på skolerne.

Kl. 15.35

Beslutningsforslaget indeholder ikke nogen beskrivelse af økonomi, men som det kan læses, vil mit umiddelbare bud på det være, at i princippet kunne alle de nævnte ting jo gøres allerede i folkeskolens regi på grund af den store selvforvaltning, der finder sted på skolerne, hvis det var det, man egentlig ønskede. Så kan vi have forskellige synspunkter med hensyn til, om man egentlig ønsker at gøre det i folkeskoleregi eller ej, som ministeren eksempelvis nævnte.

Med hensyn til undervisning i seksualvejledning på lærer- og pædagogseminarierne mener jeg, det er en diskussion, vi bør tage, når vi skal diskutere en mulig ny reform både inden for pædagog- og lærerområdet.

Vi mener heller ikke, det som sådan kan være en forpligtelse med hensyn til fysisk og psykisk selvforsvar. Man kan jo så spørge sig selv, om et

fysisk selvforsvar er at kaste med brosten, men det går jeg ikke ud fra at det er i det her tilfælde.

Helle Sjelle (KF):

Der er næppe tvivl om, at vold og voldtægt er noget af det allermost modbydelige, der findes, noget, som vi i Det Konservative Folkeparti tager skarpt afstand fra, og som vi mener, vi skal gøre alt for at bekæmpe.

Derfor er vi også positive over for, at vold og voldtægt er et område, som regeringen prioriterer højt. Regeringen har f.eks. lavet en handlingsplan til bekæmpelse af volds- og ungdomskriminalitet, »Stop volden«, og har bedt Det Kriminalpræventive Råd sætte hårdt ind over for bl.a. vold begået af og mod unge samt over for voldtægt og andre seksuelle overgreb. Det er vi meget tilfredse med i Det Konservative Folkeparti.

Vi er ikke af den opfattelse, at løsningen på at forhindre vold og voldtægt er Enhedslistens forslag om, at der skal undervises i fysisk selvforsvar fra folkeskolens 4. klasse. Tværtimod kan fysisk selvforsvar risikere at give eleverne i folkeskolen en urealistisk tro på, hvad de egentlig kan klare i voldelige situationer.

I Det Konservative Folkeparti mener vi, at det er bedre at lære eleverne nogle hensigtsmæssige adfærdsmønstre og bl.a. bruge undervisningen i det obligatoriske emne sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab til at lære at klare sig i situationer, der kan føre til vold og voldtægt.

Jeg vil gerne påpege, at der efter vores opfattelse allerede i dag udføres et stort forebyggende stykke arbejde i skolen ofte i samarbejde med eksterne partnere.

Det Konservative Folkeparti kan således ikke støtte Enhedslistens forslag.

Anne Baastrup (SF):

Jeg tror, de enkelte ordføreres og ministerens holdning til det her forslag handler meget om, at det er skrevet ret hurtigt. Jeg vil derfor foreslå, at vi under udvalgsbehandlingen nøjere får afdækket: Hvad er det, de enkelte elementer handler om?

Der er ingen tvivl om, at hvis man skal forebygge vold og voldtægt, er det meget vigtigt, at man har oplevelsen af: Hvor er mine grænser? Og at man har høj grad af selvrespekt, at man ved præcis: Hvad er det, jeg kan, og hvor er det, de andre overtræder mine grænser? Og at man er parat til at sige fra.

Der tror jeg, at Enhedslisten mener – således som fru Pernille Rosenkrantz-Theil også formulerede det – at det er vigtigt, at man fastholder, at det er det psykiske beredskab, men også bevidstheden om ens egen krop som det fysiske beredskab, der er nødvendigt, hvis man skal forebygge vold og voldtægt.

Det er lidt uklart, hvordan Enhedslisten forestiller sig, at beslutningsforslaget skal kunne gennemføres. Der står, at det dels skal indføres på mellemtrinnet, dels på sluttrinnet. Nu har vi det jo sådan i den danske folkeskolelov, at vi deler skoleforløbet op i år, og der vil det måske være hensigtsmæssigt, at vi fandt ud af, hvad det er, Enhedslisten mener med mellemtrin, og hvad det er, Enhedslisten mener med sluttrinnet? Handler det her om, at vi skal have et nyt fag, eller handler det om, således som også ministeren var inde på, at vi skal have et nyt emne?

Vi er i SF grundlæggende positivt indstillet over for at udvide antallet af emner til også at omfatte disse.

Jeg tror også, det er vigtigt, at vi tilbyder lærere på seminarier og også pædagoger på seminarierne kurser i, hvordan de kan videreformidle den viden, således at børnene/de unge forstår, hvordan man kan få rammerne omkring sig selv, hvordan man kan få selvrespekten, hvordan man kan opnå evnen til fysisk og psykisk selvforsvar, når man står i en situation, hvor voldtægt eller vold eventuelt kan komme på tale.

Derfor vil vi grundlæggende støtte Enhedslistens tanker, og jeg synes også, Enhedslisten skal have ros for at have fået sat dette på dagsordenen.

Kl. 15.40

Den sidste pind tror jeg i virkeligheden er ganske, ganske vigtig. Vi har meget let ved, når vi diskuterer, hvad børn og unge skal lære, at glemme ungdomsskolen. Ungdomsskolen er faktisk et ekstremt godt tilbud til unge. Derfor tror jeg, at vi måske i højere grad i diskussionerne, og det kan være om hvad som helst i virkeligheden, arbejdsmiljø og meget andet, hele tiden skal indtænke: Hvordan kan vi bruge ungdomsskolerne som det redskab, der også kan give børnene og de unge en grundlæggende viden om samfundet, en grundlæggende viden om sig selv osv.? Så Enhedslisten skal have ros for, at de også har taget den pind med.

Grundlæggende en accept af, at beslutningsforslaget med det her indhold er kommet på dagsordenen, kritik af den mangelfulde beskri-

velse af, hvad det rent faktisk er, der ligger bag, og intentionerne, men på baggrund af det, fru Pernille Rosenkrantz-Theil har sagt, kan vi så-dan måske ikke stemme for det, men i hvert fald støtte det:

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre finder, at det er helt afgørende at gennemføre en forebyggelse på det her centrale område. Det er bestemt ikke nok at øge strafferammerne, det er bestemt ikke nok at sige, at du bliver straffet for det dårlige, du gør; det er langt mere perspektivrigt at sikre, at voldtægten eller det seksuelt betonedede overfald slet ikke bliver begået.

Der er jo ingen tvivl om, at forestillingen om voldtægt og den barske seksualitet findes mange steder, og børn og unge konfronteres desværre med den i meget vidt omfang. Jeg tror, det er meget afgørende, hvilket jo også er en del af Enhedslistens forslag, at det er mennesker, som er kompetente i forhold at kunne undervise i psykisk og fysisk selvforsvar, der har med det at gøre. For det, det jo bl.a. handler om, er at overskride det håb, det vel altid er for den enkelte, at det ikke er relevant at skulle forholde sig til, hvordan man beskytter sig mod voldtægt eller seksuel vold.

Derfor er vi på mange måder indstillet på at drøfte de ting, Enhedslisten foreslår. Vi kunne godt tænke os, at det også blev udvidet, sådan at man så et klarere samspil mellem det, som er skolens opgave i dag, og det partnerskab, der kunne etableres med nogle af de foreninger, vi har, der interesserer sig for området. Det kan være de folkeoplysende foreninger, det kan være Foreningen Sex & Samfund, der jo har en meget klar stillingtagen og en meget stor indsigt og professionalisme i forhold til både at tale om de her ting, men også at sikre, at det faktisk bliver noget, som børn og unge kan holde ud at have med at gøre.

Derfor går vi meget positivt til udvalgsbehandlingen og vil se, om vi kan gøre noget, som i forhold til Det Radikale Venstres prioriteter måske bedre kommer den enkelte til gode.

Jeg synes, det har været meget hensigtsmæssigt med den klargøring af grebet fysisk selvforsvar, som Enhedslistens ordfører er kommet med her i dag, fordi det gør, at det bliver en helt anden ting; vi diskuterer, end forestillingen om sådan lidt kinesisk inspireret centraleksercits på slotspladsen, hvor alle sådan kunne få de gængse greb ind på livet.

Tværtimod tror vi, at den tilgang, der her er til det, vil gøre, at det i virkeligheden ligger meget tæt op ad nogle af de ting, som vi alle sammen ønsker for vores børn, nemlig at de har en selvbevidsthed og en evne til at sige nej i forhold til den grænse, som de ikke ønsker overtrådt.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre ikke støtte det konkrete forslag, men vi vil meget gerne samarbejde med Enhedslisten og andre af Folketingets partier på det her væsentlige område.

Bodil Kornbek (KD):

Med forslaget sætter Enhedslisten fokus på noget, der er meget essentielt for Kristendemokraterne, nemlig forebyggelse. Vi har jo en regering, som er meget optaget af straf og at være konsekvente, men forebyggelse er jo absolut noget, der hører med i det samlede billede.

Enhedslisten peger jo på nogle af de udviklingstendenser, der er i tiden, og som vi selvfølgelig skal forholde os til, således at den negative tendens, der drejer sig om overfald, vold, voldtægt, bliver taget i opløbet og ikke bare får lov til at udvikle sig.

Når det drejer sig om nogle af elementerne i forslaget, så vil jeg ikke gå i dybden med det fysiske selvforsvar. Der har jeg også et fast billede af, hvad det er, men jeg kan så forstå på ordføreren fra Enhedslisten, at de har et andet billede, så det vil jeg så bare lade stå.

Men når det så drejer sig om at sætte fokus på seksualvejledningen, så er jeg helt enig i, at det er et område, man bør tage fat på og se på. Det har ministeren jo så også tilkendegivet at hun vil gøre, og netop både kvalificere underviserne, altså lærerne, men også brede området lidt ud og måske se det i et lidt andet perspektiv.

Kl. 15.45

Der er heller ingen tvivl om, at den pornoficerings, vi ser af det offentlige rum, betyder en påvirkning af børn og unge, og dermed får de måske også svarere ved at sætte de grænser, som skal sættes, og som man skal lære at respektere at andre også har, og at de kan være forskellige fra ens egne.

Når man vil ind og forebygge, er det vigtigt, at man tager hele paletten med, selvfølgelig i det omfang det er muligt, og her er et område som SSP-samarbejdet, men også forældrenes ansvar og den dialog, der bør være på den front, vigtig, når man vil ind og forebygge vold og voldtægt. Jeg tror, der er mange forældre, der kan blive overraskede over at høre den dialog, unge nogle

gange har indbyrdes, eller den adfærd, der kan være. Så at inddrage forældrene er absolut også en del af det forebyggende arbejde.

Der er også et område som landsdækkende kampagner. Man kan jo sætte fokus på problemstillingerne omkring mobning, det kan også være fysiske og psykiske overgreb blandt unge osv. osv.

Vi synes absolut, det er vigtigt at sætte fokus på den forebyggende del, at man opkvalificerer seksualvejledningen og også opkvalificerer de undervisere, der er, og i det hele taget får lavet en palet af forebyggende indgangsvinkler til det her meget vigtige område, som vi selvfølgelig skal forholde os til.

Vi støtter ikke forslaget, men vi mener, det er vigtigt, at der bliver arbejdet videre med det, og at vi dermed også får handlet og ikke bare lader stå til.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil gerne takke for debatten.

Jeg kunne godt høre, allerede umiddelbart efter at jeg havde fremsat det her forslag, at der var visse misforståelser under opsejling. Dem tager vi, som de kommer. Jeg synes bestemt ikke, det er det, der skal være årsagen til, at det her falder på gulvet.

Det er klart, at Enhedslisten ikke mener, at vi skal uddanne hele den danske ungdom til at være Ninja 1, 2, 3 og 4, nej, meningen er selvfølgelig, at de unge skal have en bevidsthed om deres egen krop; og de skal have en bevidsthed om, hvor deres grænser går, og hvordan man skal agere, hvis man bliver udsat for et voldtægtsforsøg, hvad enten det er af ens venner, eller det er på åben gade, eller hvad ved jeg, altså forstået på den måde, at de skal være klar over: Her går min grænse, allerede på nuværende tidspunkt synes jeg, det er ubehageligt, og derfor siger jeg fra. Og at den unge er klar over, at det er i orden at råbe højt. Det at råbe højt gør ikke situationen værre, tværtimod gør det at råbe højt faktisk, at mange voldtægtsforsøg aldrig nogen sinde bliver fuldbyrdet.

Det er altså den form for fysisk selvbevidsthed og fysisk selvforsvar, jeg taler om, og ikke at man skal kunne give et knæ i skridtet på et velvalgt tidspunkt eller lignende. Det var den fysiske del af det.

Den psykiske del af det handler selvfølgelig om selvværd, for noget af det, der også er medvirkende til at forebygge, at man nogen sinde kommer i en situation, hvor man bliver udsat for voldtægt, er, at man har et godt selvværd, at man tør sige fra, at man tør sætte sig i respekt og sætte nogle grænser.

De ting mener jeg er vigtige. En del af det ligger jo allerede i dag i folkeskolen, en del af seksualvejledningen er jo at diskutere seksualiseret vold. Så det er jo ikke, fordi man aldrig har overvejet det her tema før. Jeg mener, at problemet er, at man ikke har sat nok kompetente ressourcer af til at undervise de kommende lærere i det. Lærerne skriger på at få nogle værktøjer til at tackle seksualiseret vold, til at tackle, at porno i større og større omfang kommer til at være elevernes første møde med sex.

Jeg mener altså, at vi skal have opkvalificeret den danske lærerstand, og når jeg siger, at der på hver skole skal være en lærer, som har et kursus i det her, så er det, fordi der vil være en stor gruppe af lærere, som aldrig kommer igennem den uddannelse, hvis vi ikke tager initiativet nu – de har jo været igennem deres seminarieuddannelse. Der er det altså vigtigt, at der er tilbud om efteruddannelse, og det er vigtigt, at der på alle skoler – eller i det mindste i alle kommuner – er en person, som en lærer kan henvende sig til og sparre med i en situation, hvor vedkommende mener, der er tale om, at en elev har været udsat for seksualiseret vold, eller at der er risiko for det.

Jeg synes sådan set, at overskriften på Red Barnets brochure om emnet, Man famler jo i blinde, rammer meget spot-on. Problemet er, at rigtig mange voksne famler i blinde i forhold til at rådgive og vejlede og uddanne børn og unge til at tackle situationer, hvor der kan opstå seksualiseret vold.

Jeg skal sige, at det glæder mig rigtig meget, at ministeren lægger op til, at der skal ses nærmere på seksualvejledningen i forbindelse med, at der skal kigges på lærerseminarierne. Det er jeg rigtig glad for. Og jeg er glad for, at stort set alle partier har tilkendegivet, at de er interesseret i netop at kigge på seksualvejledningen i folkeskolerne. Jeg synes også, det er dejligt at høre, at mange er obs på, at vi kan diskutere psykisk og altså den anden fortolkning af fysisk selvforsvar. Så tror jeg, vi kan bringe det lidt videre.

Kl. 15.50
Jeg har simpelt hen en liste heroppe med de overskrifter, der har været i de danske medier

inden for den sidste måned omkring voldtægt: Voldtægt på vej til børnehaven. 18-årig anmeldt af ekskæreste for voldtægt. Voldtægt på skole. 19-årig voldtaget. Kvinde tævet og voldtaget i lejlighed. Tvang 6-årig til sex foran bror. Væltede sig i børneporno. Og jeg kan fortsætte, listen er lang. Jeg har den heroppe.

Det er det, vi skal forebygge i forhold til. Straf er ikke nok, der skal forebyggelse til.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg har en kort bemærkning, og den er fra hr. Per Dalgaard.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Når man læser det her forslag uden at have sig for øje, hvem der egentlig har fremsat det, så kunne man forestille sig, at der måske var kommet et nyt borgerligt lov og orden-parti i det danske Folketing, men det er jo nok ikke lige det, der er. Det kan være, det er en ny erkendelse, som Enhedslisten har fået ind på nethinden. Jeg læser op her fra forslagens bemærkninger, hvor der står:

»Mange bliver dagligt udsat for vold eller voldtægt. I pressen kan vi læse om grove voldtægtsforbrydelser og andre voldelige overfald.«

Jeg vil spørge Enhedslisten, om det er en ny erkendelse af hverdagens Danmark, der dér kommer frem? Jeg kan huske, at hver eneste gang, Dansk Folkeparti har argumenteret for og snakket om, at volden er stigende, er hele venstrefløjen røget op af stolene og har hylet op om, at det ikke er tilfældet. Er det en ny erkendelse?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nej, nu skal jeg fortælle hr. Per Dalgaard, hvad det her er: Det er et forslag, der ikke går ud på at straffe. Det er det, det er.

Venstrefløjen har altid gået ind for forebyggelse frem for straf, og det er det, hr. Per Dalgaard møder, hver evig eneste gang Dansk Folkeparti pipper op om hårdere straffe. Vi mener nemlig, at der skal forebygges. Vi mener, at den ideelle situation, vi kan få, er, at der ikke bliver begået forbrydelser, og derfor mener vi ikke, det er nok, når Dansk Folkeparti den ene gang efter den anden tuder os og resten af befolkningen ørerne fulde med, at straffene skal sættes op.

Det er faktisk sådan, at i Enhedslisten mener vi, vi skal gå et skridt før det: Vi mener faktisk,

at vi skal derhen, at forbrydelsen aldrig bliver begået. Vi mener ikke, det er godt nok at sige, at straffen for voldtægt skal op. Det kan vi da godt diskutere, vi mener bare ikke, at det er nok. Vi mener sådan set, der skal forebyggelse til, sådan så voldtægten aldrig kommer til at ske. Og jeg tror, det spot-on er forskellen på Dansk Folkeparti og Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Der er ingen, der har noget imod forebyggelse overhovedet. Der, hvor vandene skiller mellem Enhedslisten og Dansk Folkeparti, er, når forbrydelsen er begået, og Enhedslisten – og i øvrigt en stor del af venstrefløjen – hele tiden siger: Det var vel nok noget kedeligt noget, det er synd for jer, I har sikkert også haft en dårlig barndom, og jeg ved ikke hvad. Det er noget af det, Dansk Folkeparti ikke synes bare skal lyde. Der er det korrekt, at vi går ind for en hårdere straf over for specielt de former for grov voldtægt, vi ser nu om dage.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil – skønt det ikke helt er emnet, der diskuteres nu.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det lyder, som om hr. Per Dalgaard er rigtig, rigtig ked af, at det ikke var Dansk Folkeparti, der kom med det her forslag.

Hr. Per Dalgaard siger, at der jo ikke er nogen, der kan have noget imod forebyggelse. Nej, det er fuldstændig rigtigt, og det er derfor, vi har lavet forslaget. Det er sådan set, fordi vi ikke mener, det er nok at gå og tale om, at forebyggelse er en god idé, vi mener sådan set også, der skal gøres noget ved det, og her er der nogle konkrete bud på, hvordan man kan gå ind og forebygge i forhold til vold og voldtægt.

Vi mener ikke, det er nok at tale om straf. Det hjælper jo ikke den pige, som er blevet voldtaget. Det, der hjælper den pige, der er blevet voldtaget, er, at det aldrig var sket. Det er det, vi lægger op til med det her forslag. Og der synes jeg altså, at Dansk Folkeparti fokuserer alt for enøjlet på straf.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Thomas Adelskov.

Er der trykket på knappen? ... Fint.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Det er denne her nye form. Det er første gang, jeg prøver at stå her. Undskyld, formand.

Jeg skal spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil, om fru Pernille Rosenkrantz-Theil kan bekræfte, at selv om strafferammen for både vold og voldtægt under den tidligere SR-regering blev skærpet nogle gange, og det er den også blevet under den nuværende regering, har det ikke ført til et lavere antal anmeldte voldsoverfald, eller for den sags skyld et lavere antal anmeldte voldtægter, og at det er derfor, det er relevant at påpege, at der altså er flere ben at gå på, når man taler om de her sager?

Det er altså ikke alene et spørgsmål om straf, det er også et spørgsmål om forebyggelse, men det er altså også et spørgsmål om at hjælpe ofrene i den situation, hvor de har været udsat for vold eller voldtægt, og derfor er det altså langt mere end det, Dansk Folkeparti advokerer for.

Kl. 15.55

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Antallet af anmeldelser af voldtægter falder, og det er jo grupovvækkende, at det er situationen. Det burde jo gå den anden vej, det burde være sådan, at antallet af anmeldelser af voldtægter stiger, altså ikke fordi vi ønsker flere voldtægter, men fordi vi ønsker, at flere af kvinderne anmelder voldtægterne.

Jeg mener bestemt ikke, at der er en direkte sammenhæng mellem straf og så det, at man faktisk får opklaret forbrydelserne, ved at pigerne går hen og sørger for at få det anmeldt. Jeg mener, at forebyggelsen er det væsentligste, og så er det jo fuldstændig klart, som hr. Thomas Adelskov siger, at i det øjeblik, der er foregået en voldtægt, så skal beredskabet være der.

Center for Voldtægtsofre på Rigshospitalet er et meget godt eksempel på et beredskab, som er fuldstændig nødvendigt, og hvor vi sikrer, at pigerne har nogle kompetente mennesker omkring sig, når skaden er sket.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg forstår det sådan, at Enhedslisten i sit beslutningsforslag erkender, at der er et stigende antal både voldsforbrydelser og voldtægtsforbrydelser. Så langt tror jeg da, vi kan være enige; det erkender vi da også.

Men det vil altså sige, at Enhedslisten ikke mener, at det, hvis man har en høj straf, så har en forebyggende signalværdi i sig selv, så de, der begår disse forbrydelser, kan se, at man får en høj straf, når man har begået forbrydelsen.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nej, jeg mener sådan set ikke, at det er sådan, at 16-årige Peter Jensen overvejer, at strafferammen er sat op fra 10 år og 2 måneder til 10 år og 6 måneder eller fra 10 år til 12 år eller fra 2 år til 5 år, før unge hr. Peter Jensen forgriber sig på unge Louise Andersen. Nej, det mener jeg absolut ikke har nogen indflydelse på, om han begår voldtægten eller ej.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det vil sige, at det skal forstås på denne her måde: Love, peace and understanding, at vi altså er tilbage i sådan nogle doktriner fra 1968 og op igennem 1970'erne, hvor vi skal til at tale os ud af tingene?

Det vil altså sige, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil mener, at forebyggelse og en diskussion og ren dialog vil være nok til, at man ikke har disse voldtægter og voldtægtsforsøg og forbrydelser, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil mener, at en dialog alene vil være nok, og at man ikke behøver nogen former for straf?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Nu får fru Pernille Rosenkrantz-Theil selvfølgelig lov til at svare, men det har ikke ret meget med emnet at gøre.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Lad os endelig tage den principielle debat.

Jeg har ikke sagt, at der ikke skal være straf, jeg har bare sagt, at straf ikke er præventivt. Selvfølgelig skal der være en straf, fordi vi skal sanktionere, når folk træder uden for de retningslinjer, som fællesskabet har vedtaget. Selvfølgelig skal der være en sanktion, selvfølgelig skal der straffes.

Jeg mener bare ikke, at straf er præventiv; jeg mener ikke, at straf virker forebyggende. Jeg mener sådan set, at forebyggelse i denne her sammenhæng i forhold til vold og voldtægt går ud på at ruste de unge til at tackle de situationer, de bliver stillet i, hvor der er risiko for vold og voldtægt.

Jeg mener ikke, at unge mennesker overvejer, og jeg tror i øvrigt, at det er et fåtal af dem, der ved, hvad strafferammen er for vold og voldtægt; jeg tror ikke, de aner det, og dermed er det ikke en del af deres overvejelse.

Hvis vi endelig skal tale om, om straf virker præventivt, så er det lige før, jeg vil stille et kontraspørgsmål – men det kan jeg jo desværre ikke få lov til – om fru Louise Frevert mener, der er færre mord i USA, fordi der er dødsstraf. Det mener jeg sådan set ikke er tilfældet.

Så kan vi diskutere, om straf isoleret virker præventivt. Jeg mener det ikke. Straf er til for at sanktionere, straf er ikke til for at forebygge.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Uanset om der er flere, der har bedt om ordet, så får de det ikke.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 4. februar 2004, kl. 12.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.00